

มาตรา ๓๔ ๓๗/๑ ในการดำเนินการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวน แล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้น โดยต้องค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงทุกด้านไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อผู้ถูกกล่าวหา

พยานหลักฐานใดที่ผู้ถูกกล่าวหา นำส่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนจะไม่รับด้วยเหตุล่วงเลยเวลาหรือผิดขั้นตอนมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติข้มูลแล้ว (ใส่โทษไว้ด้วย)

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ เรียกบุคคลหรือเรียกเอกสารจากบุคคลใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนดำเนินการตามที่ร้องขอ และหากมีเหตุขัดข้องประการใดต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

มาตรา ๓๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ว่า ทราบหรือพบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยต้องไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน

ในการกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความรวดเร็ว ความยากง่ายของการไต่สวน และอายุความของการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยจะระบุดระยะเวลาของการไต่สวนข้อกล่าวหาแต่ละประเภทที่แตกต่างกันก็ได้

ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นอันไม่อาจไต่สวนให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะอนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นก็ได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศดำเนินการไต่สวนให้ หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายเวลาให้เท่าที่จำเป็นก็ได้

(ควรเริ่มต้นว่า เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของ ปปช. ที่จะต้องไต่สวน ก็ต้องลงมือทำงานเลย ไม่ว่าจะมิใคร่ร้องเรียนหรือไม่ โดยให้เขียนรวมด้วยว่า ถ้า ปปช. คนใดคนหนึ่งทราบหรือมีเหตุอันควรสงสัย ก็มีหน้าที่ต้องนำมาคุยกัน ใน ปปช. )ภายใต้บังคับมาตรา ๓๙ และมาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวน ในกรณีดังต่อไปนี้

(ตรวจสอบมาตรานี้ว่าสอดคล้องกับ ม.๑๙ ว่าด้วยหน้าที่และอำนาจหรือไม่ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ถ้ามาตรา ๑๙ ยังขาดอะไร ก็นำไปใส่ไว้ที่นั่น ส่วนมาตรานี้ไม่ควรต้องจารณัยรายละเอียดอีก)

—(๑) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาและพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่นหรือประพฤตินิষอบ

—(๒) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาและพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศหรือบุคคลใด ว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๒๐๔ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๐๖ มาตรา ๒๐๗ และมาตรา ๒๐๘

—(๓) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาและพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร้ายวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๔) เรื่องที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน เข้าชื่อกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๖ ว่ากระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

—ในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งอื่นนอกจากวรรคหนึ่ง กระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้นหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แล้วแต่กรณี

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้ใช้บังคับกับบุคคลซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลดังกล่าว เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย (กำหนดไว้ในร่าง ม. ๑๙ ว. ๔)

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางอาญาอื่นที่มีใช้การกระทำตามวรรคหนึ่งรวมอยู่ด้วย และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าหากให้พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินคดีไปตามอำนาจหน้าที่จะเป็นประโยชน์กว่าจะส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานนั้นไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปก็ได้

(เฉพาะว. ท้าย ย้ายไปในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเรื่อง)

มาตรา ๓๘/๑ ในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหา ให้เลขาธิการตรวจสอบคำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหานั้นมีข้อมูลหรือรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหานั้นไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหานั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการอย่างน้อยสามคนเป็นผู้พิจารณาแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

คำกล่าวหาใดที่ไม่มีเหตุที่ไม่รับไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการไต่สวนต่อไป

ฉบับที่ ๒๘ สค ๖๐ (ค่างพิจารณามาตรา ๓๘/๒)

มาตรา ๓๘/๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นในการรวบรวมข้อมูลและเอกสารหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายเลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็นผู้คนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อกำเนินการไต่สวนเบื้องต้นได้ โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้ โดยคำนึงถึงระดับความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับฐานะ ระดับของผู้ถูกกล่าวหา และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการ หรือหัวหน้าพนักงานดำเนินการเป็นคณะ ประกอบด้วย เลขาธิการ หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็นหัวหน้า และมีพนักงานไต่สวนอย่างน้อยหนึ่งคนและพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคนร่วมเป็นคณะ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การไต่สวนเบื้องต้นตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นเสนอกรรมการคนใดคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้กรรมการผู้นั้นพิจารณาว่ามีมูลความผิดหรือไม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการผู้นั้นได้รับรายงานการไต่สวนเบื้องต้น หากกรรมการผู้นั้นเห็นว่าคำกล่าวหาไม่มีมูลความผิดที่ต้องดำเนินการพิจารณา ก็ให้เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาต่อไป แต่หากเห็นว่าไม่มีมูล ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อสั่งยุติเรื่องต่อไป ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๘/๑ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการมอบให้เลขาธิการสั่งยุติเรื่องดังกล่าวแทนด้วย โดยอนุโลม

ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นตามระยะเวลาที่กำหนดในวรรคสอง ให้เลขาธิการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการ พร้อมเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาและระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสั่งขยายระยะเวลา โดยให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน

ในระหว่างการขยายระยะเวลาการไต่สวนเบื้องต้น หากเป็นกรณีที่ไม้อาจดำเนินการต่อไปได้เนื่องจากขาดอายุความ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเรื่องในการดำเนินคดีอาญา และให้ถือว่าเลขาธิการ พนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของตน

ในการไต่สวนเบื้องต้นให้เลขาธิการ และหัวหน้าพนักงานไต่สวน มีอำนาจตามมาตรา ๒๔ ด้วย

(ข้อสังเกตจากร่าง ม. ๕๙ ถ้าเรื่องมาถึง ปปช.แล้วขาดอายุความให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ และ ปปช.ที่เกี่ยวข้องจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย)

ควรวางลำดับการดำเนินการไต่สวนดังนี้ ข้อสังเกตจากร่าง ม. ๖๐

- เมื่อเรื่องอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ ปปช.แล้ว ให้เลขามอบให้คณะเจ้าพนักงาน ๓ คน ประกอบด้วย หัวหน้าพนักงาน ๑ คน ผู้ช่วย ๑ คน เจ้าหน้าที่ ๑ คน ร่วมกันสืบเสาะหาพยานหลักฐาน